

Секція: Податкова політика

ШКОДА ВЛАДА МИКОЛАЇВНА

*Студент кафедри товарознавства та митної справи
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

КАЛУГА ІІНА ВАСИЛІВНА

*К.х.н., доцент кафедри товарознавства та митної справи
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

ЗАПОБІГАННЯ МИТНИМ РИЗИКАМ ПРИ МИТНОМУ ОФОРМЛЕННІ ХУТРЯНИХ ВИРОБІВ

Поняття ризикової ситуації в будь-якій діяльності можна визначити як поєднання, сукупність різних умов та обставин, які створюють певне середовище і можуть призвести до реалізації певної загрози. Іншими словами, саме сукупність умов та обставин створює ризикову ситуацію і виступає причиною ризику.

Для мінімізації виникнення ризику при митному оформленні товарів митні органи різних країн використовують управління ризиком як метод ефективного встановлення пріоритетів та ефективного розподілу ресурсів, необхідних для підтримки належного балансу між контролем і сприянням законній торгівлі [1].

Мінімізувати митний ризик - означає попередити можливість його виникнення, або в результаті його появи не допустити отримання негативних наслідків як для інтересів суб'єкта ЗЕД, так і для економічних інтересів держави, захист яких покладений на відповідні органи, зокрема на митні також.

Цілями застосування системи управління ризиками є [2]:

- запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань державної митної справи;
- забезпечення більш ефективного використання наявних у органів доходів і зборів ресурсів та зосередження їх уваги на окремих згрупованих об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю (областях ризику);
- забезпечення в межах повноважень органів доходів і зборів заходів із захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів;
- прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Розглядаючи питання митних ризиків, необхідно звернути увагу на такі поняття як товари групи «ризик» та товари групи «прикриття».

Товари групи «ризик» - товари, які переміщуються через митний кордон України та відносно яких виявлені ризики або існують потенційні ризики.

Товари групи «прикриття» - товари, що з достатнім ступенем імовірності можуть декларуватись замість товарів групи «ризик».

Типовими представниками товарів груп «ризик» та «прикриття» при здійсненні зовнішньоекономічних операцій можуть виступати хутряні вироби.

За останні роки набула значного поширення фальсифікація хутряних виробів з натуральної сировини, висока ціна яких призвели до зростання попиту на підробки та вироби зі штучного хутра, оскільки вони значно дешевші, доступніші, проте поступаються попереднім за своїми якісними характеристиками.

Розповсюдженим явищем є «імітація» хутра (наприклад, маскування хутра кроликів під бобра та шиншилу, хутра бабака - під норку), а також вироблення штучного хутра, яке важко відрізнити від натурального. Це дає можливість суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності фальсифікувати вироби з натурального хутра з метою уникнення від сплати митних платежів в повному обсязі шляхом зниження ціни виробу, що тягне за собою менші відрахування до Державного бюджету. З іншого боку, під час продажу хутрових виробів, на внутрішньому ринку, навпаки, більш дешевий товар видають за більш дорожчий. При цьому, звісно, страждає споживач.

Сумарний обсяг експортно-імпортних операцій з товарами товарних позицій згідно з УКТЗЕД 4303 «Одяг з хутра, речі для одягу з хутра та інші вироби з натурального хутра» та 4304 «Хутро штучне та вироби з нього» за період 2011 – 2016 роки наведено в табл.1 [3, 4].

Таблиця 1

Сумарний обсяг імпорту та експорту виробів з натурального та штучного хутра за період 2011 – 2016 роки [4].

Рік	Обсяг імпорту, тис.дол.США	Обсяг експорту, тис.дол.США	Сальдо
Товарна позиція згідно з УКТЗЕД 4303 «Одяг з хутра, речі для одягу з хутра та інші вироби з натурального хутра»			
2011	1359	21	-1338
2012	2995	67	-2928
2013	3479	492	-2987
2014	2245	851	-1394
2015	962	848	-114
2016	755	144	-611
Товарна позиція згідно з УКТЗЕД 4304 «Хутро штучне та вироби з нього»			
2011	1768	146	-1622
2012	2128	96	-2032
2013	3942	130	-3812
2014	1179	29	-1150
2015	969	36	-933
2016	860	109	-751

Аналіз даних табл. 1 свідчить про досить близькі значення показників по вартості імпортованих виробів з натурального та штучного хутра. Динаміка цих показників має нестійкий характер. Імпорт хутряних виробів зростав до 2013 р., проте значно скоротився у 2015 р. порівняно з 2014 р. Тенденція до зниження цього показника прослідковується також у 2016 році.

Цілком очевидно, що при митному оформленні імпорту хутряних виробів товарами групи «ризик» є вироби з натурального хутра (товарна позиція 4303), а товарами групи «прикриття» - вироби зі штучного хутра (товарна позиція 4304).

Для хутряних виробів групи «прикриття» характерними ознаками є:

- неправильна класифікація згідно з УКТЗЕД;
- неправдиві дані про країну походження;
- заниження ціни та митної вартості;
- неправильні дані про характеристики/властивості.

У Державній фіскальній службі України розроблено автоматизовану систему аналізу та управління ризиками (АСАУР), яка являє собою сукупність програмно-інформаційних комплексів, які забезпечують функціонування системи управління ризиками під час митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів.

Митні органи реалізують систему управління ризиками за допомогою профілів ризику [5].

Профіль ризику фактично є сукупністю відомостей про область ризику, індикатори ризику, а також вказівки із застосування необхідних заходів запобігання ризику.

Таким чином, з метою мінімізації митних ризиків при імпорті хутряних виробів доцільно розробити відповідний профіль ризику. Очевидно, що до основних індикаторів ризику слід віднести:

- класифікаційні коди хутряних виробів з натурального та штучного хутра згідно з УКТЗЕД, а саме, 430 3 та 4304;
- задекларовану у митній декларації ціну хутряного виробу;
- задекларовану у митній декларації митну вартість хутряного виробу.

При спрацюванні профілю ризику посадова особа митниці повинна перевірити достовірність зазначених даних.

Отже, застосування системи управління ризиками при здійсненні митного оформлення хутряних виробів є дієвим заходом, який дає змогу запобігти переміщенню через митний кордон України цих товарів з порушенням чинного законодавства.

Література:

1. Пашко П.В. Митна безпека : монографія / П.В. Пашко. – Одеса : Пласке, 2009. – 628 с.
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
3. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Наказ Державної фіскальної служби України від 09.06.2015 № 401. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63754.html>.
4. Офіційний сайт ДМСУ / Статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.arc.customs.gov.ua/control/uk/cstat/f2a/showstat>.
5. Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю : Наказ Міністерства фінансів України від 31.07.2015 № 684. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1021-15>.